

**УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА**

Свідоцтво
про державну
реєстрацію
серія КВ
№ 23982-138223
від 14 червня 2019 р.

**ВИЩА
ОСВІТА
УКРАЇНИ**

Засновано
в 2001 році

Передплатний індекс
23823

**ТЕОРЕТИЧНИЙ ТА НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЧАСОПИС
2 (89)' 2023**

DOI: 10.32782/UDU-VOU.2023.2(89)

Засновники

ДЕРЖАВНЕ ІНФОРМАЦІЙНО-ВИРОБНИЧЕ ПІДПРИЄМСТВО
ВИДАВНИЦТВО «ПЕДАГОГІЧНА ПРЕСА»
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА

Редакційна колегія журналу «Вища освіта України»

Головний редактор

Віктор АНДРУЩЕНКО, доктор філософських наук, професор, член-кореспондент НАН України, академік НАПН України, ректор Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

Редакційна колегія

Валентина БОБРИЦЬКА, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної філософії, філософії освіти та освітньої політики Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

Наталія ДЕМ'ЯНЕНКО, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

Любов ДРОТЯНКО, доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії Національного авіаційного університету

Наталія КОЧУБЕЙ, доктор філософських наук, професор, професор кафедри менеджменту та інноваційних технологій соціокультурної діяльності Українського державного університету імені Михайла Драгоманова (заступник головного редактора)

Сергій КУРБАТОВ, доктор філософських наук, старший науковий співробітник, професор кафедри соціології Київського національного університету імені Вадима Гетьмана, радник президії НАПН України

Владислава ЛЮБАРЕЦЬ, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри менеджменту та інноваційних технологій соціокультурної діяльності Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

Олена МАТВІЄНКО, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри початкової освіти Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

Наталія МОЗГОВА, доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

Мар'я НЕСТЕРОВА, доктор філософських наук, професор, професор кафедри менеджменту та інноваційних технологій соціокультурної діяльності Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, академічний куратор кафедри Жана Моне «Соціальні та культурні аспекти Європейських Студій», директор Європейського центру досконалості «Європейські студії соціальних інновацій в освіті»

Володимир СЕРГІЄНКО, доктор педагогічних наук, професор, директор навчально-наукового інституту перепідготовки та підвищення кваліфікації Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

Віолета СКИРТАЧ, кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри філософії, історії та соціально-гуманітарних дисциплін Донбаського державного педагогічного університету

Діана СПУЛБЕР, доктор філософії, професор Університету Генуї (Італія)

Наталія ТИТОВА, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та методики професійної освіти Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

Олена ЯЦЕНКО, кандидат філософських наук, доцент, запрошений дослідник Інституту інженерії, орієнтованої на людину, Школа інжинірингу та інформатики Бернського університету (Швейцарія)

Редакційна рада

Віль БАКІРОВ, доктор соціологічних наук, професор, академік НАН України, академік НАПН України, радник ректора Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна

Галина БЕРЕГОВА, доктор філософських наук, професор, професор кафедри журналістики та філології Міжнародного класичного університету імені Пилипа Орлика

Леонід ГУБЕРСЬКИЙ, доктор філософських наук, професор, академік НАН України, академік НАПН України, радник ректора Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Володимир ЄВТУХ, доктор історичних наук, професор, член-кореспондент НАН України, декан факультету соціально-економічних наук Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

Ірина ЄРШОВА-БАБЕНКО, доктор філософських наук, професор, професор кафедри менеджменту та інноваційних технологій соціокультурної діяльності Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

Наталія РІДЕЙ, доктор педагогічних наук, професор, в.о. завідувача кафедри менеджменту та інноваційних технологій соціокультурної діяльності Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

Григорій ТОРБІН, доктор фізико-математичних наук, професор, проректор з наукової роботи Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

Адреса редакції:

01601, м. Київ вул. Пирогова, 9,
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
тел.: +38-044-239-30-17

Матеріали для публікації можна надсилати електронною поштою: vou@udu.kyiv.ua
сайт журналу: journals.udu.kyiv.ua/index.php/vou

Схвалено рішенням вченої ради Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
протокол № 8 від 27.06.2023 р.

Наталія КОЧУБЕЙ

доктор філософських наук, професор,
професор кафедри менеджменту
та інноваційних технологій соціокультурної
діяльності, Український державний
університет імені Михайла Драгоманова

У монографії досліджуються інформаційні процеси, комунікації і дискурси, що розвиваються у мережових – суспільних і глобалізаційних, а також у вербальних процесах, пов'язаних із медіа-реальністю. З'ясовується їх вплив на свідомість і ментальність. Вводиться у розгляд когнітивна сфера людини і суспільства. Це дає змогу розглянути буття в інформаційних потоках і дослідити, як впливають інформаційні впливи на когнітивну сферу людини.

Розробляються питання збереження ментального здоров'я. Проблема *mental health* розглядається в контексті подолання важких когнітивних станів. Зокрема, на перший план виходять питання подолання тривожних станів і страху. Виявляються філософські аспекти страху як метафізичної та екзистенційної проблеми. Важливими є також особистісний і суспільний виміри цієї проблеми.

Вводяться у розгляд механізми когнітивної сфери. Йдеться насамперед про взаємодію ментальних і соціальних репрезентацій, розкриття значення репрезентацій для інформаційного введення у

¹ Рубанець Олександра. Когнітивна сфера суспільства і людини: інформація, ментальність, ідентичність : монографія. Суми : Університетська книга, 2022. 550 с.

МОНОГРАФІЯ ОЛЕКСАНДРИ РУБАНЕЦЬ «КОГНІТИВНА СФЕРА СУСПІЛЬСТВА І ЛЮДИНИ: ІНФОРМАЦІЯ, МЕНТАЛЬНІСТЬ, ІДЕНТИЧНІСТЬ»¹

© Кочубей Н., 2023

реальність, конструювання реальності. Це відкриває новий пізнавальний вимір інформаційних процесів і комунікацій і дає змогу ввести розгляд пізнавальної діяльності у реальний інформаційний і глобалізаційний контексти.

Багато уваги приділяється когнітивним пізнавальним здатностям. Насамперед розглядаються мислення, сприйняття, пам'ять та ін. Вивчаються механізми взаємодії індивідуальної, групової та суспільної ментальності. Розглядається роль когнітивної сфери суспільства у формуванні пам'яті як способу відношення до історії та її збереження.

Розкриваються механізми взаємодії індивідуальної, групової та суспільної ментальності – л концептуалізації, конструювання реальності та її трансформації, формування візій, наративів і сценаріїв. Це дає змогу розглянути пізнавальні процеси через призму взаємодії минулого, сучасного та майбутнього, виявити когнітивний статус минулого та його можливості впливу на свідомість сучасної людини.

У монографії акцентується увага на розвитку дискурсивної раціональності, пізнавальних процесів у когнітивній сфері, аналітики, експертизи тощо. Досліджується філософія інформування, виявляються основні чинники і складники, що сприяють перетворенню інформації, вираженої у знаках і символах, на інформаційні повідомлення, що сприймаються людьми і впливають на мислення, свідомість і прийняття рішень.

Виявляються і досліджуються процеси маніпулювання свідомістю, формування неправдивої пам'яті та когнітивних ілюзій.

Дослідження когнітивної сфери суспільства і людини відбувається у різних умовах – регулювання, обмеження доступу до інформації та ін. Це дає змогу максимально наблизитись до розкриття того, які ментальні та соціальні ефекти виникають внаслідок інформаційних процесів і комунікацій у суспільному та глобалізаційному вимірах, і дослідити, як вони впливають на формування ідентичності, а також на становлення і розвиток суб'єктності.

Розгляд перформативного повороту у дослідженні дискурсів і комунікацій дає змогу глибше осмислити сучасну візуальну естетику при розкритті тілесності і в репрезентаціях людини в інформаційному просторі. У монографії ставляться і розглядаються питання харизми, створення чи руйнування позитивного іміджу та ін. Людина розкривається як джерело нових ідей, а візуальна презентація людини – як розкриття її здатності до мислення, співчуття й переживання.

Значна увага приділяється дослідженню ментальності. Виявляються особливості її рівнів – індивідуального, групового і суспільного. Розглядаються проблеми політичних репрезентацій та їх впливу на формування політичної онтології і розвитку представництва в суспільному вимірі. Когнітивна сфера розкривається як універсальний концепт, на основі якого за умов сучасного інформаційного обміну та глобальних комунікацій досліджується взаємодія між різними рівнями ментальності – індивідуальної, групової та суспільної. Виявляються особливості цієї взаємодії в умовах демократичного, авторитарного і тоталітарного суспільств.

У науковій монографії підкреслюється значення антропологічного виміру у розвитку когнітивної сфери. Розглядається вплив когнітивної сфери у суспільному та глобалізаційному вимірах на розвиток антропосфери і формування єдності людства.

Обґрунтовується значення розвитку науки та освіти, наукових досліджень і розробки сучасних технологій як глобального тренду розвитку когнітивної сфери. Показано, як це впливає на вирішення проблем адаптації, збереження біологічної різноманітності, природного середовища та виживання людства. Виявляється значення менталістської держави для формування сучасної моделі взаємодії індивідуальної, групової та суспільної свідомості, що сприяє розвитку сучасних принципів філософії інформування і збереження позитивного впливу інформаційних процесів, дискурсів і комунікацій на розвиток суспільства і людини.